

Shabbat / שבת

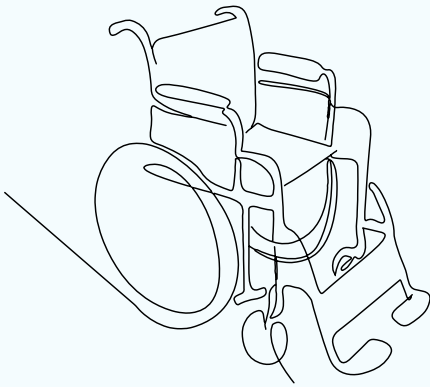
אל נא
רפא
נא לה

פרשת בהעלותך

Parshat BeHaalotecha

A Shabbat of prayer and reflection for the wounded soldiers of Israel

שבת תפילה והתבוננות למען פצועי צה"ל

שבת תפילה והתבוננות למען פצועי צה"ל

חומר לדרשה ולשיעור · כולל פעילויות למשפחות

בתפילה קצרה זעק משה רבנו על אחותו: "אַל נָא רַפָּא נָא לָהּ". מתוך אותה זעקה באנו להקדיש שבת קהילתית לרפואתם של פצועי צה"ל. בחוברת שלפניכם כונסו דברי תורה ושיעורים העוסקים בכוחה של התפילה לרפא, בעמידה לצד הלוחמים הנושאים בגופם את פצעי המלחמה, ובמפגש שבין התפילה להשתדלות הטבעית. לצד חומרי הדרשה והלימוד צורפו אף פעילויות למשפחות, כדי שילדים והורים יחד יוכלו ליטול חלק בשבת של תפילה, לימוד ואחדות.

דברי תורה ושיעורים מאת רבני ברקאי*.

*תרגום מאמרו של הרב פיין מאנגלית לעברית, וכל שאר המאמרים מעברית לאנגלית, נעשו באמצעות בינה מלאכותית (קלוד).

A Shabbat of prayer and reflection for the wounded soldiers of Israel

Sermon & Shiur Material · Includes Family Activities

With these words, Moshe cried out for his sister: אַל נָא רַפָּא נָא לָהּ.
This booklet invites communities to dedicate a Shabbat to the refuah of Israel's wounded soldiers, with divrei Torah and shiurim on the power of tefillah to heal, on standing beside the soldiers who bear the wounds of this war, and on holding prayer together with human effort. Alongside the sermon and study material are activities for families, so that parents and children alike can share in a Shabbat of tefillah, learning, and achdut.

Divrei Torah and shiurim contributed by the rabbis of Barkai*.

**Translation of Rabbi Fine's article from English to Hebrew and all other articles from Hebrew to English were done using AI (Claude).*

מאז שפרצה המלחמה יצא לי לפגוש אלפי חיילים. דיברתי איתם, ביקרתי אותם, ישבתי איתם בכל מקום ובכל הזדמנות שרק יכולתי, כי אני רוצה להיות לצידם. האומץ שלהם פשוט מדהים אותי. המסירות, חוסר האנוכיות, הנכונות לעשות הכול כדי להגן על הארץ ועל האנשים שחיים בה. אני יוצא מהמפגשים האלה אדם אחר, בכל פעם מחדש.

אחד מהם היה נתנאל איתן הי"ד. נתי. הוא היה חבר של הבן שלי, ואני רוצה לספר לכם עליו. לא מפני שהוא חשוב יותר מהאחרים, אלא מפני שיש עוד עשרות אלפים כמותו, והראש פשוט לא תופס מספר גדול כל כך. אבל פנים אפשר לזכור. אז שהוא, האחד הזה, יעמוד כאן בשביל כולם.

נתי שירת ביחידה 669, היחידה שטסה אל תוך האש כדי לחלץ פצועים. כששאלו אותו למה דווקא 669, הוא כתב ביומן הצבאי שלו שאין דבר נעלה מהצלת חיים. הוא כתב שאין דבר נעלה יותר מהצלת חיים. וכך הוא חי עוד הרבה לפני הצבא. עוד כילד הוא תרם דם לילדים חולי סרטן. הוא נפצע ביום הראשון של חנוכה בזמן שחילץ חייל פצוע תחת אש, ונפל ביום השלישי. אחר כך נתרמא איבריו לאנשים זרים שהיו זקוקים להם כדי להמשיך לחיות. בחייו ובמותו, הוא אף פעם לא עמד מנגד כשחייו של אדם אחר של אדם אחר היה בסכנה.

וזו דרישה של התורה עצמה. לא תַעֲמֵד עַל דַּם רֵעֶךָ (ויקרא יט:טז). מהפסוק הזה לומדת הגמרא (סנהדרין עג ע"א) שהרואה את חברו טובע בנהר חייב להצילו, אפילו אם זה עולה לו ממון, ואפילו אם צריך לשכור אחרים שיוציאו אותו. הרב סולובייציק לימד שגם תפילה על מי שנתון בסכנה נכנסת תחת אותו פסוק עצמו. תפילה איננה איזו מידת חסידות נוספת, שנעשה אותה אם מתחשק לנו. זה מה שהפסוק תובע מאיתנו כשידינו כבר קצרה מלהושיע. לדעת שאדם טובע ולשתוק, מפני שאצלנו הכול יבש ושקט ונוח, כמוהו כעמידה מנגד בדיוק באותה מידה.

התורה מעמידה לנגד עינינו את שתי הדרכים. היא מראה לנו אדם צדיק ששתק. ישעיהו קורא למבול מִי נֶחַ (נד:ט), כאילו כל העולם הטובע תלוי בו. ונח באמת היה צדיק. הוא בנה את התיבה, הציל את בני ביתו, עשה כל מה שנצטווה. ובכל זאת הזוהר (נח סז ע"ב) רואה כאן חיסרון. ברגע שנאמר לנח שהוא עצמו יינצל, הוא לא זעק גם על העולם שטבע מעבר לדופן התיבה, ומאז ועד היום נושאים המים את שמו.

ואז היא מראה לנו את משה. אחרי חטא העגל מציע לו הקדוש ברוך הוא בדיוק את מה שנח קיבל בלי לומר מילה, את הצלת עצמו ואומה שלמה שתקום ממנו לבדו, וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָדוֹל (שמות לב:י). ומשה מסרב: מִחֲנִי נָא (שמות לב:לב). והאר"י ראה דבר נסתר באותיות עצמן, מִחֲנִי הן אותן האותיות של מִי נֶחַ, רק בסדר אחר. את אותן האותיות שבהן שתק נח, הפך משה לנכונות להימחק למען עמו. שניהם צדיקים. כל ההבדל ביניהם הוא האם תחושת הביטחון האישית שלך מאפשרת לך להפנות את המבט.

אנחנו אלה שנשארנו בבית, יבשים ובטוחים, בזמן שנתי ועשרות אלפים כמותו עמדו בינינו לבין המבול. ועכשיו לא תַעֲמֵד מדבר אלינו. המעט שאנחנו חייבים להם הוא לא לתת לביטחון שלנו להחריש אותנו, אלא להתפלל כששמם מגיע אלינו, כמו שמשה התפלל על אחותו.

זאת העבודה שקהילות ברקאי לקחו על עצמן. יותר ממאתיים רבנים ורבניות, שמשרתים קהילות לאורכה ולרוחבה של הארץ, יותר מעשרת אלפים איש בסך הכול, יושבים עם חיילים פצועים ועם המשפחות שלהם ומלווים אותם. ההכשרה שלנו מכינה אותם בדיוק לזה. זה מה שברקאי האמינה בו מההתחלה, שקהילה אמיתית, לא רק בית כנסת, היא הכוח שמחזיק אנשים. והמלחמה הוכיחה את זה. המעבר מבית כנסת לקהילה אמיתית, מקום שיש בו מי שיחזיק אותך, לא רק מקום שמתאספים בו, תורם לשיקום של חייל יותר מכמעט כל דבר אחר, ומה שמגיע למשפחות דרך זה אין לו מחיר.

אל נא
רפא
נא לה

כשהגיעה הבשורה על נתי, כתב לו אחד מחבריו הקרובים: "התפללתי. כן, אחי שלי, התפללתי. מה לא עשיתי, ובלבד לקוות שתצא מזה." הוא התפלל, ונתי בכל זאת איננו. ואת זה אנחנו חייבים לומר בקול, כי כל מי שמחזיק את החוברת הזאת יודע את זה ממילא. התפללנו על חיילים ואיבדנו אותם. אילו תפילה הייתה ערובה, היו לכולנו שלוש שנים אחרות לגמרי מאחורינו.

אבל לא זה מה שהפסוק מבקש. לא תַעֲמֹד לא מצווה עלינו להצליח. הוא מצווה עלינו לא לעמוד מנגד. החבר שהתפלל על נתי לא נכשל. הוא עשה את הדבר האחד שעוד נשאר בידו לעשות למען מי שאהב. זאת תפילה. אנחנו לא מתפללים כי זה תמיד עובד. אנחנו מתפללים מפני שאלה הבנים שלנו והאחים שלנו, ואדם לא שותק כשמי שהוא אוהב נמצא בסכנה.

ולכן אנחנו ממשיכים לומר את המילים, על אלה שאנחנו בטוחים שיחלימו ועל אלה שאנחנו חרדים לגורלם, בלי לדעת מי מהם מי. אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. אומרים אותן מפני שאנחנו מסרבים לשתוק. ומי ייתן ולעולם לא נאפשר לתחושת הביטחון האישית שלנו להשתיק אותנו.

אל נא
רפא
נא לה

Who Will Pray?

Rabbi David Fine | Head and Founder of Barkai

Since the war began I have met thousands of soldiers. I have spoken with them, visited them, sat with them wherever and whenever I could, because I want to be near them. Their bravery amazes me. Their commitment, their selflessness, the way they will do anything at all to protect this country and the people in it. I come home from those visits changed every time.

One of them was Netanel Eitan, hy"d . Nati. He was my son's friend, and I want to tell you about him, not because he matters more than the others but because there are tens of thousands of others and the mind cannot hold a number that large. It can hold a face. So let this one stand for them.

Nati served in Unit 669, the unit that flies into fire to carry the wounded out. Asked in his army notebook why he chose it, he wrote that there is nothing higher than saving a life. He had already been living that way. As a boy he gave his blood for children with cancer. He was hit on the first day of Chanukah while pulling a wounded soldier out of the line of fire, and he fell on the third day. Afterward his organs were given to strangers who needed them to go on living. In his life and in his death, he never once stood by while someone else's blood was at risk.

This is the Torah's own demand. לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ, do not stand idly by the blood of your fellow (Vayikra 19:16). It is the verse the Gemara (Sanhedrin 73a) brings for the law that if you see a man drowning you must save him, even if it costs you money, even if you have to pay others to pull him out. Rav Soloveitchik taught that praying for someone in danger lives under the same verse. Prayer is not an extra act of piety we may offer if we are moved to. It is what the verse demands when our hands cannot reach. To know that someone is going under and to say nothing, because our own life is dry and comfortable, is to stand by all the same.

The Torah shows us both ways to be. It shows us a righteous man who stayed quiet. Yeshayahu calls the Flood מַי נֹחַ, the waters of Noah (54:9), as if the drowning world were somehow tied to him. And Noah truly was righteous. He built the ark, he saved his household, he did everything he was asked. Yet the Zohar (Noach 67b) sees something missing. Once Noah was told that he would be safe, he did not also cry out for the world going under outside his window, and the water has carried his name ever since. Then it shows us Moshe. After the Golden Calf, God offers him the very thing Noah took without a word, his own survival and a nation built from him alone, וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי, וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי (Shemot 32:10). Moshe will not take it. מְחַנֵּי נָא, erase me instead (Shemot 32:32). The Arizal saw something hidden in the letters. מְחַנֵּי is מַי נֹחַ rearranged. The same letters that spelled Noah's silence, Moshe turned into his willingness to be wiped out for his people. Both men were righteous. What divided them was whether being safe let them look away.

We are the ones who stayed home, dry and safe, while Nati and tens of thousands like him put themselves between us and the flood. לֹא תַעֲמֹד is speaking to us now. The least we owe them is to not let our own safety make us deaf, to answer when their names

אל נא
רפא
נא לה

reach us the way Moshe answered for his sister.

This is the work our Barkai communities have taken on. More than two hundred rabbis and rabbaniot, serving communities the length and breadth of the country, more than ten thousand people in all, sit with wounded soldiers and their families and do not leave their side. Our training prepares them for exactly this. This is what Barkai believed from the start, that a real community, not just a synagogue, is what carries people. The war has proven it. The turn from a synagogue into a real community, a place that holds people rather than just gathers them, does more for a soldier's recovery than almost anything, and what reaches the families through it is beyond price.

When the news came about Nati, one of his closest friends wrote to him. "I prayed. Yes, my brother, I prayed. What did I not do, just to hope you would come out of it." He prayed, and Nati died anyway. We need to say that out loud, because everyone holding this booklet already knows it. We have prayed for soldiers and lost them. If prayer were a guarantee, we would all have a different three years behind us.

But that is not what the verse asks of us. **לֹא תִעָמֵד** does not tell us to succeed. It tells us not to stand by. The friend who prayed for Nati did not fail. He did the one thing he could still do for someone he loved. That is what prayer is. We do not pray because it always works. We pray because these are our sons and our brothers, and you do not stay quiet when someone you love is in danger.

So we keep saying the words, for the ones we believe will recover and for the ones we are frightened for, without knowing which is which. **אֵל נָא רַפָּא נָא לְהֶם**. God, please heal them now. We say it because we refuse to be silent. May we never let our own safety make us so.

לראות את הגאולה דרך הפצועים

הרב שלמה סובול

ראש ומייסד ברקאי; ורבה של קהילת שערי יונה מנחם, מודיעין

מלחמת התקומה, שפרצה בשמחת תורה תשפ"ד – 7.10.23 – פגשה אותי כרב קהילה של עולים חדשים. בדור ההורים בקהילתנו כמעט איש לא שירת בצבא, אולם בדור הבנים התמונה השתנתה לחלוטין – רבים מבני הקהילה משרתים בצה"ל, בסדיר ובמילואים, מתוך תחושת שליחות ומסירות. בצעירותי שירתתי כלוחם בחיל התותחנים, הן בסדיר והן במילואים. במשך שנים רבות כבר לא עשיתי מילואים, וסברתי שתקופה זו כבר מאחוריי.

עם פרוץ מלחמת התקומה, הרגשתי שעיקר שליחותי הוא בחיזוק הקהילה. השתדלתי לעשות ככל שביכולתי כדי לחזק את הציבור באמונה בצדקת דרכנו, באמון בתהליך הגאולה ובהעמקת הביטחון בה'. ביקשתי לחזק את ההכרה שבכוחם של תורה, תפילה, אהבת ישראל, קיום מצוות והוספת אחדות – להשפיע ממש על הצלחת המערכה ועל ניצחון עם ישראל. לצד זאת, ראיתי חשיבות גדולה בליווי משפחות החיילים ובחיזוק החיילים עצמם.

אולם ככל שחלף הזמן, הלכה וגברה בי התחושה שאינני יכול להסתפק רק בחיזוק מן הצד. רציתי להיות שותף גם בעשייה עצמה. מצד אחד, כבר לא הייתי בגיל המתאים לחזור לשירות כלוחם בתותחנים; אך מן הצד השני, הרגשתי צורך עמוק לתרום באופן מעשי.

באותם ימים שמעתי על הקמתה של יחידה מיוחדת ומרגשת בשם תל"מ – יחידה שתפקידה ללוות את פצועי המלחמה. עברתי קורס הכשרה במסגרת היחידה, והתחלתי ללוות פצועים באזור בנימין.

כיום אני משרת יום מילואים אחד בשבוע, ומלווה באופן קבוע כחמישה עשר פצועים. הפצועים מגיעים מרקעים שונים ומתמודדים עם פציעות מסוגים שונים – פציעות גוף, פציעות נפש ופגיעות ראש.

המפגש עם הפצועים הוא מן החוויות העמוקות, המטלטלות והמרוממות ביותר שזכיתי להן בחיי.

אני פוגש חיילים קדושים וגיבורים, שמסירות הנפש שלהם לא הסתיימה בשדה הקרב. להפך – פעמים רבות נדמה שהיא רק מתגלה בעוצמה גדולה יותר לאחר הפציעה, בתוך המאבק היומיומי לשוב לחיים, להשתקם ולהמשיך קדימה.

אין אלו מפגשים פשוטים כלל. הפצועים נושאים עמם כאב עצום, זיכרונות קשים וחוויות שלא ניתן לתאר במילים. ובכל זאת, פעם אחר פעם אני נפעם לגלות את כוחות הנפש האדירים הטמונים בהם – את האמונה, את כוח הרצון, את היכולת לבחור בחיים ולהמשיך להביט קדימה, אל עתיד טוב יותר.

באופן מפתיע, כמעט תמיד אני יוצא מן המפגשים הללו מחוזק יותר מכפי שנכנסתי אליהם.

הנשמות הגדולות שאני זוכה לפגוש מלמדות אותי בכל שבוע מחדש איזה דור מופלא צומח כאן לנגד עינינו – דור מלא אמונה וביטחון בה', דור של גבורה ומסירות נפש למען עם ישראל וארץ ישראל, דור בעל חיבור עמוק ואמיתי אל הקודש.

המפגש עם הפצועים מחזק בי עוד יותר את התחושה הברורה שאנו חיים בתוך תהליך גדול של גאולה. מתוך כל הכאב, הקשיים וההתמודדויות – הולך ונבנה כאן דור של אור, של אמונה ושל מסירות שאין לה שיעור.

השבת נקרא בבתי הכנסת את תפילתו של משה רבנו עבור אחותו מרים שחלתה: "אֵל נָא רַפֵּא נָא לָהּ". דווקא בתפילה הקצרה והעוצמתית הזאת אין אנו נזקקים להזכיר את שמו של החולה, ומתוכה אנו יכולים לכלול בתפילתנו גם חולים ופצועים שאיננו מכירים באופן אישי.

זו ההזדמנות של כולנו לנצל את קדושת השבת כדי להתפלל מעומק הלב עבור כל פצועי המלחמה – פצועי הגוף ופצועי הנפש – בתוך שאר חולי ישראל, לרפואה שלמה, קלה ומהירה!

בעזרת ה', בקרוב ממש נזכה לראות בגאולה השלמה!

"אֲשֶׁרֵי הָעָם שֶׁפָּכְחָה לּוֹ, אֲשֶׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֵלֵינוּ"

Seeing Redemption Through the Wounded

Rav Shlomo Sobol

Head and Founder of Barkai; Rabbi of Kehillat Shaarei Yonah Menachem, Modiin

The War of Revival, which broke out on Simchat Torah 5784 — October 7, 2023 — found me serving as a rabbi to a community of Olim.

In the early days, almost no one in our community had served in the army. Today, many of our young people, serve in the IDF, in both active and reserve duty, and they do it out of a sense of mission and sacrifice.

I served as a combat soldier in the artillery in my own younger years, on active duty and later in the reserves. But I hadn't been called up in a long time, and I'd assumed that part of my life was over.

When the war began, I felt my role was to hold the community together. I did what I could to strengthen people's faith, to steady their trust in God and in the process of redemption unfolding around us. I wanted them to feel that Torah, prayer, love of fellow Jews, the mitzvot, and our unity were not bystanders to the war but forces that could shape its outcome. And I gave what I could to the families of soldiers, and to the soldiers themselves.

But as the months passed, supporting people from the sidelines stopped feeling like enough. I wanted to be part of the work itself. I was well past the age to return as a combat soldier in the artillery — and yet I couldn't shake the need to do something with my own hands.

Around that time I learned of a new unit, called Tal"m, formed to support and accompany wounded soldiers. I went through its training and began visiting wounded soldiers in the Binyamin region.

I now serve one reserve day a week, and I accompany about fifteen men. They come from every kind of background, and their wounds are of every kind — physical, psychological, and traumatic brain injuries.

These visits have been among the most profound, shaking, and uplifting experiences of my life.

The soldiers I meet are holy and heroic, and their courage didn't end on the battlefield. If anything, it shows itself more fully afterward, in the daily work of coming back to life, of healing, of getting up again. None of this is easy to witness. These men carry pain that has no words, memories no one should have to hold. And still, again and again, I find myself astonished by what lives inside them — the faith, the will, the choice to keep facing forward, toward something better.

The strange thing is that I almost always leave stronger than I arrived.

Week after week, these remarkable people show me what kind of generation is rising in front of us — a generation full of faith and trust in God, of courage, of devotion to our people and our land, with a deep and genuine connection to the holy. Spending time with them has only sharpened my sense that we are living inside a great process

אל נא
רפא
נא לה

of redemption. Out of all the pain and struggle, a generation of light and faith and immeasurable devotion is taking shape before our eyes.

This Shabbat we read Moshe's prayer for his sister Miriam when she fell ill: "Heal her now, O God, I beseech You." It is a short prayer, and a striking one — it names no one. And because it names no one, it can hold within it every sick and wounded person we will never meet.

So this is our chance. Let us use the holiness of this Shabbat to pray, from the depths of our hearts, for everyone wounded in this war — in body and in spirit — and for all the sick among our people, for a complete and speedy recovery.

With God's help, may we soon see the complete redemption with our own eyes.

"Happy is the people for whom this is so; happy is the people whose God is the Lord."

אל נא
רפא
נא לה

תפילה על פצוע מהמלחמה - תפילה פרטית או כללית?

הרב שחר בוצחק | הרב שחר בוצחק שנפצע קשה ב-7.10 הוא רב הגרעין התורני "אפיקי אורות" באופקים ומחבר הספר "מלחמת השיקום, המלחמה שאחרי הקרב"

בנעוריי התפללתי לקב"ה שאני מבקש חיים טובים וארוכים, אך אם נגזר עליי למות מוקדם אני מבקש שזה יהיה במוות על קידוש ה'. לא ידעתי שתפילתי כמעט תתגשם. שאהיה פצוע קשה ואכנס לרשימת השמות לרפואה.

אחת השאלות האמוניות בתפילה היא אם הקב"ה גזר גזרה אז כיצד התפילה שלי תשנה את רצון ה'? למדנו רבותינו כשהאדם מתפלל הוא נהיה אדם אחר, טוב יותר, שעליו לא חלה הגזרה הקודמת, וכך התפילה מצליחה למנוע את הגזרה הרעה על החולה.

אם כך כיצד זה נכון כשאדם מתפלל על חברו, הרי הפצוע או החולה אינם משתנים? לעיתים הם אף מחוסרי הכרה.

בפרשתנו מובא (במדבר יב:יג) שמשה מתפלל על אחותו מרים: ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה. זו התפילה הקצרה ביותר בתנ"ך. אחותך מצורעת כשלג וזו התפילה שלך? 5 מילים?

המדרש ספרי שואל: מפני מה לא האריך משה בתפילה? שלא יהו ישראל אומרים: אחותו היא נתונה בצרה, והוא עומד ומרבה בתפלה.

המדרש מתאר חשש ציבורי שהיה למשה רבנו שאם יראו אותו מתפלל באריכות על אחותו יהיה לעז בציבור, שיאמרו שהוא מתפלל על מקורביו בצורה מועדפת על שאר העם, ולכן קיצר בתפילתו.

בדומה לזה מסופר על אדם שביקש מהרב קוק זצ"ל שיתפלל על קרוב משפחה של הרב קוק שהיה חולה, אך למעשה הרב לא התפלל. הדבר היה תמוה מאוד בעיני האנשים, הם חשבו "קרובו של הרב חולה, ובטוח שתפילתו של הרב תהיה לעזר גדול לחולה, מדוע הוא אינו מתפלל?"

אחד מתלמידיו ניגש לרב ואמר לו שהוא יודע שהרב לא מתפלל על אותו קרוב משפחה מכיוון שהוא "לא יכול" להתפלל בצורה פרטית על אדם מסוים כי הוא קרובו, הרב מתפלל על כלל ישראל ולא על הפרט. מסופר שהרב קוק ענה בפליאה כיצד אותו אדם ידע לדייק ולהבחין במה שמנע מהרב להתפלל.

הרב שמואל אליהו שליט"א אמר שהליווי של פצועי הקרבות אינו נוגע רק ליחיד, לפצוע כזה או אחר. יש לו השלכה ישירה על החוסן הלאומי, על אמון הציבור, ועל המוטיבציה לגיוס במלחמות הבאות. אם הציבור הישראלי יראה שהלוחמים שנפצעו אינם מלווים כמו שצריך, או בנידון דידן, לא מתפללים עליהם ואינם במודעות הציבור, עלול להיווצר משבר ציבורי עמוק, וזהו פיקוח נפש לאומי, השונה מפגיעה אזרחית רגילה, כי במלחמה הבאה אנשים לא ירצו להתגייס מחשש שיפצעו ויהיו מוטלים ובודדים.

תפילה על פצועי צה"ל היא תפילה כללית. כלל ישראלית. מתפללים על מי שהיו שליחי כלל ישראל להילחם ולהגן על עם ישראל, וארץ ישראל ותורת ישראל. כשעם ישראל מתפלל על פצוע שאינו בהכרה, הוא מצליח לבטל את הגזרה כי המכה הזו היא גזרה כלל ישראלית ולא על פצוע כזה או אחר. כיום בתקופת המלחמה אנו רואים כיצד עם ישראל בכל רחבי העולם, בארץ ובחו"ל, מתחברים ביחד בתפילה להצלחת חיילינו. כשעם ישראל מתעלה כולו בתפילתו הגזרה מתבטלת, והפצוע חוזר להכרה ולחיק משפחתו, וניסים כאלו כבר ראיתי קורים בפועל. פצועי מלחמה שהרופאים לא מצליחים להעיר חוזרים להכרה, ואף ללחימה נוספת בצה"ל.

מצד שני רוב הציבור אינו משה רבנו או הרב קוק, וקשה להתפלל בצורה כללית בלבד. לעיתים זה ערטילאי מדי, עמום, ולא מניע את הלהבה הפנימית של התפילה. לכן אנו, במדרגתנו, צריכים להכיר פצועים אישית, לראות את הפרצופים של הגיבורים שהקריבו את ידיהם או רגליהם או עיניהם בשבילנו, ולהדליק את להבת התפילה על ידם, ולחבר אותם לכלל ישראל.

לכן כשאני מתפלל על פצועי צה"ל אני חושב על הפצועים שנלחמו ונפצעו איתי. על רועי חיים בן מירב ששם לי חסם עורקים וכיום הוא פצוע ראש קשה, על שילה אפרים בן מיכל שנלחם איתי, הרג שלושה מחבלים ואיבד את מאור עיניו, ומתוך הפרצופים שלהם קל יותר להתפלל על 22,000 פצועי כוחות הביטחון במלחמה זו.

אל נא
רפא
נא לה

A Prayer for One Wounded in the War — Private or Communal

Rabbi Shachar Butzchak / Severely wounded on October 7, is the rabbi of the “Afikei Orot” Garin Torani in Ofakim and the author of the book *The Battle of Recovery: The War After the Battle*.

In my youth I prayed to the Holy One, Blessed Be He, asking for a good and long life — but that if it was decreed that I die young, I asked that it be a death of kiddush Hashem, sanctifying God’s name.

I did not know how nearly my prayer would come true: that I would be gravely wounded and entered onto the list of names for healing.

One of the great questions of faith in prayer is this: if the Holy One, Blessed Be He, has issued a decree, how can my prayer change God’s will?

Our teachers taught us that when a person prays, he becomes a different person — a better one — to whom the earlier decree no longer applies; and in this way prayer succeeds in averting the evil decree against the sick person.

If so, how does this hold when a person prays for someone else? The wounded or the sick person has not changed — and sometimes they are not even conscious.

In our parashah (Bamidbar 12:13) Moshe prays for his sister Miriam: *“And Moshe cried out to the Lord, saying: Heal her now, O God, I beseech You.”*

This is the shortest prayer in all of Tanach. Your sister is stricken with tzaraat, white as snow — and this is your prayer? Five words?

The Midrash Sifrei asks: Why did Moshe not pray at length? So that Israel would not say, *“His sister is in distress, and he stands here prolonging his prayer.”*

The midrash describes a public concern Moshe Rabbeinu had: that if the people saw him praying at length for his own sister, it would give rise to ill-talk among the people, with people saying he prayed for his own relatives in a way he favored over the rest of the nation. And so he kept his prayer short.

There is a similar story told of Rav Kook zt”l. A man asked him to pray for a relative of Rav Kook’s who was ill — but the Rav did not, in fact, pray. This puzzled people greatly. They thought: *“The Rav’s own relative is sick, and surely the Rav’s prayer would be of great help — why doesn’t he pray?”*

One of his students approached the Rav and told him that he understood why the Rav was not praying for that relative: because he “could not” pray privately for one particular person on account of their being his relative — the Rav prays for the whole of Israel, not for the individual. It is told that Rav Kook responded in wonder at how that man had known to discern so precisely what had held the Rav back from praying.

Rav Shmuel Eliyahu Shlit”a has said that accompanying the wounded of battle is not a matter that touches the individual alone — this or that wounded soldier. It has a direct bearing on national resilience, on public trust, and on the motivation to enlist in the

אל נא
רפא
נא לה

wars to come. If the Israeli public sees that wounded fighters are not being cared for as they should be — or, in our case, that no one prays for them and they are absent from public awareness — a deep public crisis could form. This is a matter of national pikuach nefesh, different from ordinary civilian harm, because in the next war people will not want to enlist, fearing that they too will be wounded and left lying alone.

Prayer for the wounded of the IDF is a communal prayer — a prayer of all Israel. We pray for those who were the emissaries of all Israel, sent to fight and to defend the people of Israel, the Land of Israel, and the Torah of Israel. When the people of Israel pray for a wounded soldier who is not conscious, they are able to annul the decree — because this blow is a decree upon all of Israel, not upon this or that individual. Today, in this time of war, we see how the people of Israel across the whole world, in the Land and abroad, join together in prayer for the success of our soldiers. When the entire people of Israel is elevated in its prayer, the decree is annulled, the wounded soldier returns to consciousness and to the embrace of his family — and such miracles I have already seen happen. Soldiers wounded in war whom the doctors could not wake return to consciousness, and even to further service in the IDF.

On the other hand, most people are not Moshe Rabbeinu or Rav Kook, and it is hard to pray in purely communal terms alone. At times it is too abstract, too faint, and it does not kindle the inner flame of prayer. And so we, at our level, need to know the wounded personally — to see the faces of the heroes who gave up their hands, their legs, or their eyes for us — to light the flame of prayer through them, and to connect them to all of Israel.

So when I pray for the wounded of the IDF, I think of the wounded who fought and were wounded alongside me. Of Roi Chaim ben Merav, who put a tourniquet on me and is today gravely wounded in the head; of Shilo Efraim ben Michal, who fought beside me, killed three terrorists, and lost the light of his eyes — and through their faces it becomes easier to pray for the 22,000 members of the security forces wounded in this war.

אל נא רפא נא להם-אל נא רפא נא לנו.

אל נא
רפא
נא לה

לצעוק את כאבם

הרב ראובן גנזל | רב הישוב מחולה

דָּבָר אַחֵר: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' וּגו' (במדבר י"ב:ג), מִשָּׁל לָמָּה הִדְבַּר דּוֹמָה לְגִבּוֹר שְׁהִיָּה הַקּוֹלֵר בְּצוֹאָרוֹ, נִפְנָה מֵאוֹתוֹ הַקּוֹלֵר, לְאַחֵר יָמִים רָאָה הַקּוֹלֵר נִתּוֹן בְּצוֹאָרוֹ שֶׁל אַחֵר, הַתְּחִיל צוֹנֵחַ, אָמְרוּ לוֹ מָה לָּךְ צוֹנֵחַ, אָמַר לָהֶן אֵי אַתֶּם יוֹדְעִים, אֲנִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה צַעַר הוּא נִתּוֹן, כִּי הִיָּה הַקּוֹלֵר בְּצוֹאָרִי, וְאֲנִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה צַעַר הוּא נִתּוֹן. כִּי הִיָּה מֹשֶׁה צוֹנֵחַ, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מָה לָּךְ צוֹנֵחַ, אָמַר לְפָנָיו רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה צַעַר הִיא נִתּוּנָה, שְׂאֲנִי זְכוֹר הַשְּׁלֵשֶׁת שְׁהִיָּתָה יָדִי לְתוֹכָהּ, מִנִּין, שְׂנֵאָמַר: וְהִנֵּה יָדוֹ מִצְרַעַת כְּשֶׁלֶג (דברים רבה כ"ד ט')

יש תפילה ויש תפילה. יש תפילה הנובעת מתוך רחמים על הזולת. רואים את כאבו וחסים עליו. אבל תפילת משה על מרים היתה הרבה יותר מזה. משה רבנו היה "צווח"! מה זה צווח? זה צרחה מכאב, זה תחושה שאני עצמי עובר את הכאב (כדברי הצדיק הירושלמי ר' אריה לוי בלוותו את אשתו החולה לרופא, אמר: "הרגל של אשתי כואבת לנו").

משה רבנו אמר - רבנו של עולם אני צווח כי אני מכיר את הכאב הזה, בעצמי הייתי מצורע!

כך ניסח זאת הרב סולובצ'יק: "היהדות, בניגוד לשתקנות המיסטית המשבחת סובלנות כלפי כאב, רוצה כי האדם יצעק בקול כנגד כאב כל שהוא", (גאולה, תפילה, תלמוד תורה, פרק ג', ב. בתוך דברי הגות והערכה)

כששומעים ורואים את כאב הפצועים לא די להתפלל, צריך לכאוב את כאבם.

ואמר ר' אלעזר: מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה, שנאמר: "גם כי אזעק ואשווע ואף על פי ששערי תפילה ננעלו, שערי דמעה לא ננעלו!" (בבלי, ברכות לב:)

ברוך ה' לא כולנו עוברים יסורי הפצעים. אבל עלינו לנסות עד כמה שניתן לחוש אותם, להזדהות עימם, ואף שיהיה לנו כאב כזה גדול - שנצווח!! עליהם לרפואה שלמה כמשה רבנו על אחותו, שנזעק כנגד הכאב, ושנוריד דמעות בתפילתנו עבורם!

ובזכות התפילות מעומק הלב, והדמעות הטהורות, הקב"ה ישלח לכל אחינו ואחיותנו רפואה שלמה בקרוב.

בעזרת ה', בקרוב ממש נזכה לראות בגאולה השלמה!

אל נא
רפא
נא לה

To Cry Out Their Pain

Rabbi Reuven Genzel | Rabbi of the community of Mechola

Another interpretation: "And Moshe cried out to the Lord..." (Bamidbar 12:13). To what may this be compared? To a warrior who had an iron collar around his neck, and was later freed of that collar. After some days, he saw the collar placed around the neck of another man, and he began to cry out. They said to him, "Why are you crying out?" He said to them, "You do not know — but I know what suffering he is in. That very collar was around my neck, and so I know the pain he is in." So too Moshe cried out. The Holy One, Blessed Be He, said to him, "Why are you crying out?" He said before Him: "Master of the Universe, I know what suffering she is in, for I remember the chain that my own hand was placed within. From where do we know this? As it is said, 'And behold, his hand was leprous as snow.'" — Devarim Rabbah 24:9

There is prayer, and there is prayer. There is prayer that flows from compassion for another — one sees his pain and has mercy on him. But Moshe's prayer for Miriam was far more than this. Moshe Rabbeinu was "crying out"! What is this crying out? It is a scream of pain, the sense that I myself am living through the pain. (As the righteous Jerusalemite Rav Aryeh Levin said when accompanying his ailing wife to the doctor: "My wife's leg is hurting us.")

Moshe Rabbeinu said: Master of the Universe, I cry out because I know this pain — I myself was a leper!

Rav Soloveitchik put it this way: "Judaism, in contradistinction to mystical quietism, which recommended toleration of pain, wants man to cry out aloud against any kind of pain, to react indignantly to all kinds of injustice or unfairness." (Rav Joseph B. Soloveitchik, *Redemption, Prayer, Talmud Torah*, p. 65)

When we hear and see the pain of the wounded, it is not enough to pray — we must feel their pain as our own.

And Rav Elazar said: From the day the Temple was destroyed, the gates of prayer were locked, as it is said, "Though I plead and cry out, He shuts out my prayer" (Eichah 3:8). Yet though the gates of prayer were locked, the gates of tears were never locked, as it is said, "Hear my prayer, O Lord, and give ear to my cry; do not be silent at my tears" (Tehillim 39:13). (Bavli, Berachot 32b)

Baruch Hashem, not all of us undergo the agony of these wounds. But we must try, as much as we can, to feel them, to identify with those who bear them — and even to feel a pain so great that we cry out! — that they be granted a complete recovery, as Moshe Rabbeinu cried out for his sister, raising his voice against the pain; and that we shed tears in our prayer for them. And in the merit of prayers from the depths of the heart, and of pure tears, may the Holy One, Blessed Be He, send a complete recovery, very soon, to all our brothers and sisters.

אל נא
רפא
נא לה

שיעור ברפואה ותפילה: בין השתדלות לביטחון ברופא כל בשר

הרב לירון כהן | רב קהילת 'היכל אהרון' שכונת מצפה ישי, קדומים.

"וַיַּחַר אֶף ה' בָּם וַיִּלֶּךְ. וַהֲעֵנָן סָר מֵעַל הָאֲהָל וַהֲנִיחַ מְרִימָם מִצְרַעַת כְּשֶׁלֶג... וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ". (במדבר פרק י"ב, ט' - י"ג)

על הגמ' בב"ב (דף קט"ז ע"א) "דרש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים שנאמר 'חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרינה'. כתב במאירי: 'ילך אצל חכם וילמוד ממנו דרכי התפילות ויבקש רחמים'."

המשנ"ב (סימן קט"ז סק"ג) פסק כי תפילה זו ניתן להכניסה כחלק מברכת רפאנו שבתוך תפילת העמידה: "ויכול להתפלל על חולים ברפאנו ויאמר רפא נא פב"פ רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל".

חז"ל מעירים שחזקיהו כיתת את נחש הנחשות שעשה משה וכן גנז את ספר הרפואות והודו לו חכמים על כך, כיוון שישראל טעו וייחסו לשני הנ"ל כח ריפוי עצמי. (פסחים נ"ו ע"א).

ביחס למהותו של ספר רפואות נחלקו הראשונים:

- לדעת הר"י מלוניל והרשב"א (בשו"ת ח"א, תי"ג) - ספר זה חיברו שלמה המלך, שגילה בטבע איזה רפואה ניתן להפיק מכל צמח ועשב, וגנזו חזקיהו משום שהיו סומכים על הרפואות האלו ולא היו מתפללים לה' שירפא אותם.

- לדעת רבינו בחיי (שמות ט"ו כ"ה) - רפואות אלו קיבלם משה מפי הגבורה לנסות את ישראל אם ימשיכו לבטוח בה' ולהתפלל אליו, כשראה חזקיהו שהסירו בטחונם מה' עמד וגנזו.

- בתשב"ץ (סימן תמ"ז) - פירש כשהיו נח ובניו בתיבה היו שם שדים שהזיקו אותם, עד שבא מלאך אחד ולקח אחד מבני נח לגן עדן ולימד אותו כל רפואות שבעולם וכתבו בספר וזהו הנקרא ספר רפואות.

- הרמב"ם (בפיהמ"ש לפסחים שם) - הקשה על שיטת הר"י מלוניל והרשב"א מדוע גנזו חזקיהו ומדוע הודו לו חכמים, הרי היו כמו אדם שרעב ואוכל לחם שנרפא מן הרעב וכן רפואות אלו מדברים טבעיים ובגלל זה, כמו הרעב, לא ייחשב שהסירו ליבם מהשי"ת.

בעקבות קושייתו ביאר כי ספר הרפואות היה בדברים שלא התירה התורה להתרפאות בהן, כגון מה שיאמרו החוזים בכוכבים שצורה ידועה תועיל לחולי פלוני וכיו"ב. כשראה חזקיהו שאנשים מתרפאים ברפואות אלו עמד וגנזו. ועוד פירש כשהיה ספר שהיה כתוב בו מה רפואתו של כל סם מוות והיה כתוב שם המוות שעושים מדבר פלוני רפואתו מצמח פלוני, וכשראה שהשחיתו דרכם והשתמשו ללמוד מזה לעשות סם מוות להמית אנשים עמד וגנזו.

החת"ס (פרשת משפטים תקס"ב) דחה את קושייתו של הרמב"ם מהרעב ללחם וכך כתב: "ולפענ"ד אין בזה ריח וטעם, כי חולי הרעב הוא בטבע בהיתוך הליחות ולא בא לו על חטא, משא"כ שאר מיני חולאים אין אדם נוקט אצבעו מלמטה אלא א"כ נגזר עליו מלמעלה ולא עבד הקב"ה דינא בלא דינא, וא"כ מה לו להתחכם על גזירת הבורא להסיר חוליו בסממנים המועילים, יחקור אחר הסיבה הראשונה שהוא החטא שגרם לו זה וישוב ממנו ויתפלל אל ה' וירפאהו, והוא ברור ונכון".

כמובן שאין כוונת החת"ס לשלול שימוש ברפואות. כוונתו רק שהשוואת הרמב"ם את האכילה לרפואה איננה השוואה. ועל כן החליט חזקיהו לגנוז את ספר הרפואות, מה שלא היה עושה כלפי אוכל ומזון.

החזו"א (אמונה ובטחון ה', ה') כתב כחת"ס והוסיף וביאר את ייחודיות דורו של חזקיהו שראה לנכון לגנוז את ספר הרפואות: "והרי מבואר דאין רפואות כמזונות שהרי א"צ קרא להתיר מזונות, אלא רעבון אינו עונש ואכילה היא עבודה לפניו ית', כי שלחנו של צדיק כמזבח... אבל חולי הוא עונש וראוי להתחזק בתשובה ובבקשת רחמים אלא שנתנה רשות להתרפא כי בני עליה מועטים והנה דורו של חזקיהו

אל נא
רפא
נא לה

שאמרו בסנהדרין צ"ד ב' בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאין בהלכות טומאה וטהרה... ראוי היה לעמוד במגדל עוז באמונה ובטחון ושלא להשתמש ברופאים... **אבל זו מדרגה של בני עליה כרשב"י וחבריו.**"

השו"ע (יור"ד של"ו סעי' א') פסק: **"נתנה התורה רשות לרופא לרפאות. ומצוה היא. ובכלל פיקוח נפש הוא. ואם מונע עצמו,** הרי זה שופך דמים, ואפילו יש לו מי שירפאנו, שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות. ומיהו לא יתעסק ברפואה א"כ הוא בקי, ולא יהא שם גדול ממנו, שאם לא כן, הרי זה שופך דמים."

הט"ז (שם סק"א) ביאר את פסיקת השו"ע וכתב: "קשה כיון דבאמת מצוה היא למה קרי לה תחלה רשות ונראה דהכי הוא כוונת הענין זה דרפואה האמיתית היא ע"פ בקשת רחמים דמשמאי יש לו רפואה כמ"ש מחצתי ואני ארפא אלא שאין האדם זוכה לכך אלא צריך לעשות רפואה על פי טבע העולם והוא יתברך הסכים על זה ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואות וזהו נתינת רשות של הקב"ה וכיון שכבר בא האדם לידי כך יש חיוב על הרופא לעשות רפואתו... דגם התורה הסכימה על זה שיהא רפואה ע"פ הטבע כי ירדה תורה לסוף דעת האדם שלא יהיה זכאי כל כך שתבא רפואתו ע"י נס מן השמים... **וע"כ הוה האידינא חיוב בדבר ומצוה היא כיון דלפי מעשה האדם חיותו תלוי בכך.**"

השו"ע (אור"ח ר"ל סעי' ד') פסק: "הנכנס להקזיז דם, אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלהי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה; ולאחר שהקזיז, יאמר: ברוך רופא חולים."

המשנ"ב ביאר: "להקזיז דם- **והוא הדין בכל מידי דרפואה** יאמר זה ולא יחשוב שתהיה איזה דבר לו רפואה אלא ע"י הבורא ית"ש ולכן ע"י תפלה זו ישים בטחונו בו ויבקש ממנו שתהיה לו לרפואה."

לסיכום

חז"ל עמדו על המתח העדין שבין ההשתדלות הטבעית ברפואה לבין יסוד האמונה והביטחון בהקב"ה כרופא כל בשר. מתוך פרשת צרעת מרים ותפילתו הקצרה והעמוקה של משה - "אֵל נָא רְפֹא נָא לָהּ" - עולה ההכרה כי הרפואה האמיתית איננה נובעת מכוחם העצמי של האמצעים הרפואיים, אלא מרצון ה' וחסדו.

חז"ל אמנם לא שללו את השימוש ברפואה, אך התריעו מפני מצב שבו האדם תולה את מבטחו אך ורק בחכמת האדם ושוכח את מקור החיים עצמו. משום כך גנז חזקיהו את "ספר הרפואות", כאשר ראה שהעם חדל מלפנות אל ה' בתפילה ובתשובה, והחל לסמוך על הידע הרפואי בלבד.

בדברי החת"ס והחזו"א מתחדדת התפיסה שחולי איננו רק תופעה גופנית, אלא לעיתים גם קריאה רוחנית להתבוננות פנימית, לתשובה ולהעמקת האמון בהשגחת ה'. דווקא מתוך כך נדרשת מן האדם כפילות עמוקה: מחד גיסא לעשות השתדלות טבעית ולהיעזר ברופאים, ומאידך גיסא לדעת שכל הצלחת הרפואה תלויה ברצון שמים.

הדברים מקבלים ביטוי מעשי בפסיקה ההלכתית שלפני כל טיפול רפואי יאמר האדם: "יהי רצון... שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה". בכך מבטא האדם את ההכרה שגם כאשר הוא פועל בעולם הטבע - ליבו נשען על הקב"ה, שהוא לבדו "בורא הרפואות".

אל נא
רפא
נא לה

A Shiur on Refuah and Tefillah: Natural Effort and Trust in the Healer of All Flesh

Rabbi Liron Cohen / Rabbi of the "Heichal Aharon" community,
Mitzpeh Yishai neighborhood, Kedumim.

"And the anger of the Lord was kindled against them, and He departed. The cloud turned away from over the Tent, and behold, Miriam was leprous, white as snow... And Moshe cried out to the Lord, saying: 'Please, O God, heal her now.'" (Bamidbar 12:9–13)

On the Gemara in Bava Batra (116a): *"R' Pinchas bar Chama expounded — anyone who has a sick person in his house should go to a chacham, and he will seek mercy on his behalf, as it says: 'The wrath of a king is like messengers of death, but a wise man will appease it' (Mishlei 16:14)." The Meiri writes: "He should go to a chacham and learn from him the ways of prayer and seek mercy."*

The Mishnah Berurah (siman 116, sk. 3) ruled that this prayer may be inserted as part of the blessing of Refa'enu within the Amidah: *"He may pray for the sick within Refa'enu and say: Heal so-and-so the son of so-and-so, a complete healing, among the other sick of Israel."*

Chazal note that Chizkiyahu crushed the copper serpent (nechash ha-nechoshet) that Moshe had made, and likewise hid away the Book of Remedies (Sefer HaRefuot) — and the Sages approved of him for doing so, since Israel had erred and ascribed to these two an inherent, independent power of healing (Pesachim 56a).

As to the essential nature of the Book of Remedies, the Rishonim disagreed:

- **The Ri of Lunel and the Rashba** (Responsa, vol. 1, 413): Shlomo HaMelech composed it, having discovered within nature what remedy could be drawn from every plant and herb; Chizkiyahu hid it because people were relying on these remedies and were no longer praying to God to heal them.
- **Rabbeinu Bachya** (Shemot 15:25): Moshe received these remedies directly from the Almighty (*mi-pi ha-gevurah*) in order to test Israel — whether they would continue to trust in God and pray to Him. When Chizkiyahu saw that they had withdrawn their trust from God, he arose and hid it.
- **The Tashbetz** (447): explained that while Noach and his sons were in the ark, there were demons (*shedim*) that harmed them, until an angel came and took one of Noach's sons up to Gan Eden and taught him all the remedies in the world. He wrote them in a book — and this is what is called the Book of Remedies.
- **The Rambam** (Commentary on the Mishnah, Pesachim): challenged the position of the Ri of Lunel and the Rashba — why did Chizkiyahu hide it, and why did the Sages approve? After all, it is comparable to a person who is hungry and eats bread and is thereby cured of his hunger; so too these remedies are natural things, and therefore, like hunger, one would not say that they have thereby removed their hearts from the Holy One.

אל נא
רפא
נא לה

Following his question, he explained that the Book of Remedies dealt with things the Torah did not permit one to heal with — such as the claims of astrologers (*chozim ba-kochavim*) that a certain image is effective against a certain illness, and the like. When Chizkiyahu saw people healing themselves by such means, he arose and hid it. He offered a further explanation: it was a book that recorded the antidote to every poison — stating that the poison made from a given substance is countered by a given plant — and when he saw that people had corrupted their ways and were using it to learn how to compound poisons to kill, he arose and hid it.

The **Chatam Sofer** (Parashat Mishpatim, 5562) rejected the Rambam's analogy from hunger and bread, writing: "In my humble opinion there is neither scent nor savor in this. For the illness of hunger is natural — the dissolving of the bodily humors — and does not come upon a person on account of sin. Not so the other kinds of illness: a person does not so much as stub his finger below unless it has been decreed upon him from above, and the Holy One does not execute judgment without [prior] judgment. If so, why should one act cleverly against the Creator's decree, to remove his illness through effective drugs? Rather, let him search out the first cause — the sin that brought this upon him — and repent of it, and pray to God, and He will heal him. And this is clear and correct."

The Chatam Sofer, of course, does not mean to forbid the use of medicine. His point is only that the Rambam's comparison of eating to healing is not a valid comparison. It was for this reason that Chizkiyahu decided to hide the Book of Remedies — something he would never have done with regard to food and sustenance.

The **Chazon Ish** (Emunah u-Bitachon 5:5) wrote in the manner of the Chatam Sofer, and added an explanation of what was unique about Chizkiyahu's generation, such that he saw fit to hide the Book of Remedies: "It is explained that remedies are not like food — for food requires no verse to permit it. Hunger is not a punishment, and eating is service before Him, may He be blessed, for the table of the righteous is like an altar... But illness is a punishment, **and it would be fitting to strengthen oneself in repentance and in seeking mercy — except that permission was granted to heal, because the men of [spiritual] ascent are few.** And behold, the generation of Chizkiyahu — of whom they said in Sanhedrin 94b that they searched from Dan to Be'er Sheva and found no ignoramus, from Gevat to Antipras and found no boy or girl, no man or woman, who was not expert in the laws of *tumah* and *taharah*... it would have been fitting for them to stand in a tower of strength, in faith and trust, and not to make use of physicians... **but this is the level of the men of ascent, like Rashbi and his colleagues.**"

The **Shulchan Aruch** (Yoreh De'ah 336:1) ruled: "**The Torah granted permission to the physician to heal. And it is a mitzvah. And it falls within [the category of] saving life. And if he refrains, he is a shedder of blood** — even if there is another who could heal [the patient], for not by everyone's hand does a person merit to be healed. However, one should not engage in medicine unless he is expert, and there is none greater than him present; for if not, he is a shedder of blood."

The **Taz** explained the Shulchan Aruch's ruling: "It is difficult — since it is in truth a mitzvah, why does [the Torah] first call it 'permission'? It seems the intent is this: true healing comes by way of seeking mercy, [whereby] from Heaven one is granted healing, as it says '*I have wounded, and I will heal*' — except that a person does not [always] merit this, and must instead pursue healing according to the natural order of the world; and He, may He be blessed, consented to this and provided healing through the nature

אל נא
רפא
נא לה

of remedies. This is the Holy One's 'granting of permission.' And since the person has already arrived at such [a state], there is an obligation upon the physician to effect his healing. [Here the Taz cites the Gemara in Berachot 60a — Rav Acha's prayer upon being let blood, "it is not the way of people to heal [but they became accustomed to it]," Rashi's gloss that they ought rather to have sought mercy, and Abaye's objection from "and he shall surely heal" — and concludes:] for the Torah, too, consented that healing proceed according to nature, since the Torah fathomed the very depths of human nature — [knowing] that a person would not be so meritorious that his healing should come by a miracle from Heaven. And therefore it cannot be said that this verse, "and he shall surely heal," comes to teach [that healing is] a mitzvah — for were a person [fully] meritorious he would not need it; on the contrary, he would require healing specifically by Heaven. Rather, according to the way of [ordinary] man, it is a 'permission' for him; **and therefore in our times it is an obligation and a mitzvah**, since according to a person's actions his very life depends upon it."

The **Shulchan Aruch** (Orach Chaim 230:4) ruled: "One who comes to be let blood says: *May it be Your will, Lord my God, that this undertaking be for me a healing, for You are a free healer*; and after the blood-letting, he says: *Blessed is He who heals the sick.*"

The **Mishnah Berurah** explained: "Blood-letting — **and the same applies to every matter of healing** — he should recite this, and should not think that anything [in itself] will be a healing for him, but only through the Creator, may His Name be blessed. Through this prayer he places his trust in Him and asks of Him that it serve as a healing."

Summary

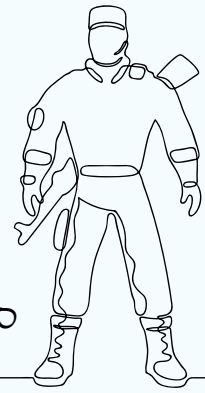
Chazal stood upon the delicate tension between natural human effort (*hishtadlut*) in medicine and the bedrock of faith and trust in the Holy One as the Healer of all flesh. Out of the episode of Miriam's *tzaraat* and Moshe's brief, profound prayer — "Heal her now, O God" — emerges the recognition that true healing does not flow from the inherent power of medical means, but from God's will and lovingkindness.

Chazal did not reject the use of medicine, but they warned against a state in which a person places his trust in human wisdom alone and forgets the very Source of life. It was for this reason that Chizkiyahu hid the "Book of Remedies" when he saw that the people had ceased to turn to God in prayer and repentance and had begun to rely on medical knowledge alone.

In the words of the Chatam Sofer and the Chazon Ish, the idea is sharpened that illness is not merely a physical phenomenon, but at times also a spiritual summons — to inner reflection, to repentance, and to a deepening of one's trust in God's providence. Precisely from this, a deep duality is demanded of a person: on the one hand, to make natural effort and to be helped by physicians; and on the other, to know that all the success of the healing depends on the will of Heaven.

These ideas find practical expression in the halachic ruling that before any medical treatment a person should say: "May it be Your will... that this undertaking be for me a healing, for You are a free healer." In this, a person gives voice to the recognition that even as he acts within the natural world, his heart leans upon the Holy One, who alone is the "Creator of healings."

אל נא
רפא
נא לה

”זכיתי להיפצע”

סיפורו של רב סרן אור מעטוק

אור מעטוק בן 31, מנתיבות, נשוי להודיה ואב לשניים, יעלי והרל הקטן. כשפרצה המלחמה הוא היה בין תפקידים. הוא היה בבית, בחופשה, בלי מפקד ובלי נשק. מפקד קודם שלו התקשר ואמר לו: ”תגיע לשדה תימן, אני צריך את העזרה שלך, יש פה בלגן”. תוך שעות הוא כבר היה בתוך נמר. הוא נלחם בכפר עזה, ואחר כך נכנס לעזה. הביתה הוא כבר לא חזר.

לפנות בוקר, ב-2 בנובמבר 2023, בפאתי העיר עזה, פגע טיל בכלי שלו. מערכת ההגנה של הנמר ירתה לעבר הטיל, שני הטילים התנגשו באוויר, והרסיסים עפו לכיוון שלו, לצד שמאל. בין 80 ל-90 רסיסים נכנסו לו לגוף. שבעים מהם נמצאים בתוכו עד היום.

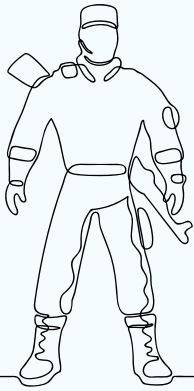
אבל מה שהוא הכי זוכר זה לא את הפיצוץ. זה את האנשים שלא נתנו לו ליפול. הוא היה הראשון במלחמה הזאת שקיבל מנת דם בשטח עצמו, באמצע הקרב. בזמן שהוא היה חצי מעולף, מפקד אחד החזיק לו את היד ואמר לו ללחוץ עליה בכל פעם שהוא מרגיש שהוא מאבד הכרה, רק כדי שידע שהוא עדיין שם. המסוק שהגיע לחלץ אותו טס בתוך ערפל כל כך כבד שלא ראו כלום, בגובה של עשרה מטרים מהקרקע, עם מכונאי שיצא עם חצי גוף מהחלון כדי לראות אם יש חוטי חשמל שהם עלולים להיתקל בהם. אמרו להם שזה דחוף. הם אמרו שהם יגיעו בכל מקרה. מרגע הפגיעה ועד שהמסוק נחת עברו בערך ארבעים דקות. בכל אחת מהדקות האלה היה מישהו שסייר לעמוד מנגד.

אחר כך הגיעו חודש וחצי בשיבא, ארבעה ניתוחים, ושמונה חודשים של שיקום. והרגע הכי קשה מכל זה לא היה בשדה הקרב. זה היה היום שבו הביאו אליו את הבת שלו, בת ארבע, לביקור. היא טיפסה אליו כמו תמיד, והוא הושיט יד להרים אותה כמו שהוא תמיד עשה, וכל הגוף שלו רעד והוא לא הצליח. ”הבנתי שאני לא יכול”, הוא אומר. תקופה אחרי זה הוא ביקש שלא יביאו אותה בכלל. היה לו יותר קשה לראות אותה מאשר לא לראות אותה.

ולמרות הכל, לכאן הוא הגיע. ”זכיתי להיפצע”, הוא אומר. ”אני שלם עם עצמי היום יותר ממה שהייתי לפני המלחמה.” הוא לא מסתיר את הצלקות שלו. הוא מבלה את הזמן שלו היום בשיחות עם פצועים אחרים, ואומר להם שאין להם שום דבר להתבייש בו ויש להם הכל להיות גאים בו. כשהוא מוריד חולצה ואנשים מסתכלים, הוא אומר, הם לא מסתכלים עליו ברחמים. הם מסתכלים ואומרים: ואו, איזה גבר. והם צודקים. אלה אנשים שנתנו מה שרובנו לא נתבקש לתת אף פעם, ומגיע להם להרים את הראש.

כשאנחנו אומרים אַל נָא רַפָּא נָא, זה מי שאנחנו מתפללים עליו. לא מספר בחדשות. אבא שלומד מחדש איך להרים את הבת שלו. אור חי כי שרשרת שלמה של אנשים, חייל אחרי חייל, רופא אחרי רופא, סירבו לעמוד על דם רעהו. התפילה שלנו היא עוד חוליה בשרשרת הזאת. שתלך איתו, ועם כולם, את כל הדרך הביתה.

הסיפור מתוך הספר ”מלחמת השיקום” מאת הרב שחר בוצחק, בהוצאת ברקאי.

“I was privileged to be wounded.”

The Story of Major Or Ma’atok

Or Ma’atok is thirty-one, from Netivot, married to Hodaya, father of Yaeli and baby Harel. When the war broke out he was between postings. He was home, on leave, with no unit and no weapon. A former commander called him and said, come to Sde Teiman, I need you, it’s chaos here. Within hours he was inside a Namer. He fought at Kfar Aza, then crossed into Gaza. He never made it home.

Before dawn on the second of November 2023, outside Gaza City, an RPG struck his vehicle. The Namer’s defense system fired back and the two missiles met in the air, and the shrapnel came down on his left side. Between eighty and ninety fragments tore into him. Seventy of them are still in his body today.

What he remembers most is not the explosion. It is the people who would not let go of him. He was the first soldier in this war to receive blood on the battlefield itself, real units, out in the field, while the fighting went on around him. As he slipped in and out, a commander held his hand and told him to squeeze it whenever he felt himself fading, just so he would know Or was still there. The helicopter that came for him flew through fog so heavy the crew could see nothing, ten meters above the ground, with a mechanic leaning out the window to watch for power lines they might fly into. They had been told it was urgent. They said they would come no matter what. From the moment he was hit until that helicopter touched down was about forty minutes. Every one of those minutes, someone refused to stand by.

Then came a month and a half at Sheba, four surgeries, and eight months of rehabilitation. And the hardest moment of all of it was not on the battlefield. It was the day they brought his daughter, four years old, to visit him. She climbed up to him the way she always had, and he reached to lift her, and his whole body shook and he could not do it. “I understood that I can’t,” he says. For a while after that he asked that she not be brought at all. It hurt more to see her than not to see her.

And this is where he has arrived. “I was privileged to be wounded,” he says. “I am more at peace with myself today than I was before the war.” He does not hide his scars. He spends his time now sitting with other wounded fighters, telling them they have nothing to be ashamed of and everything to be proud of. When he takes off his shirt and people look, he says, they are not looking at him with pity. They are looking and saying, what a man. They are right to. These are people who gave what most of us will never be asked to give, and they deserve to lift their heads.

When we say *אָל אַן אַרְבֵּי עָרְבֵי אֵל*, this is who we are praying for. Not a number on the news. A father learning how to carry his daughter again. Or lived because a long chain of people, soldier after soldier, doctor after doctor, refused to stand idly by his blood. Our prayers are one more link in that chain. Let them go with him, and with all of them, the whole long way home.

This story appears in “Milchemet HaShikum” by Rabbi Shachar Butzchak, published by Barkai.

שרשרת של ידיים עוזרות

לרבנים: בבקשה שתפזרו את דף הפעילות הזו עם המשפחות בקהילה שלכם, כדי שגם הילדים והנוער יוכלו לקחת חלק בתפילה על החיילים שלנו.

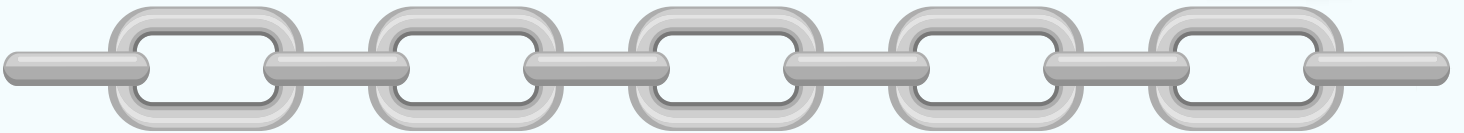
לכולם, ביחד

קודם בחוברת הזאת קראתם על אור, חייל שנפצע קשה. אתם יודעים למה אור חי היום? בגלל שרשרת ארוכה של אנשים שלא ויתרו עליו. חייל אחד נתן את הדם שלו. אחר החזיק לו את היד ולא הרפה. צוות מסוק טס בתוך ערפל כבד כדי להגיע אליו. רופאים היו לציידו חודשים שלמים. כל אחד מהם היה חוליה בשרשרת ששמרה עליו בחיים.

כשאנחנו מתפללים על מישהו שנפצע, גם אנחנו נהיים חוליה בשרשרת הזאת. גם אתם יכולים להיות חוליה בשרשרת. לא משנה בני כמה אתם.

בשרשרת שלמטה, כל אחד כתב
או מצויר דרך אחת שבה אנשים
עוזרים למישהו שנפצע – רופא,
חבר, מישהו שבא לבקר, מישהו
שמתפלל. ואז כתבו את השם שלכם
ביתר חוליה, כי התפילה שלכם היא
חלק מהשרשרת.

(ציירו ומלאו את החוליות)

A CHAIN OF HELPING HANDS

For rabbis: please share this activity page with the families in your kehilla, so that children and teens can take part in praying for our soldiers too.

FOR EVERYONE, TOGETHER

Earlier in this booklet you read about Or, a soldier who was badly hurt. Do you know why Or is alive today? Because of a long chain of people who would not give up on him. A soldier gave his own blood. Another held his hand and would not let go. A helicopter crew flew through thick fog to reach him. Doctors stayed by his side for months. Each one was a link in a chain that kept him alive.

When we pray for someone who is hurt, we become a link in that chain too. You are never too small to be a link.

In the chain above, each person writes or draws one way that people help someone who is hurt — a doctor, a friend, someone who visits, someone who prays. Then write your own name in a link, because your tefillah is part of the chain.

(draw and fill in the links)

YOUNGER KIDS
אנשים
הקטנים

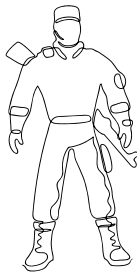
כרטיס תפילה

צבעו את הכרטיס הזה והחזיקו אותו כשהמבוגרים אומרים את התפילה לחיילים. אפשר לצייר ציור לחייל שאתם מתפללים עליו.

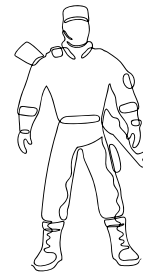
A TEFILLAH CARD

Color in this card and hold it while the grown-ups say the prayer for the soldiers. You can draw a picture for a soldier you are davening for.

"אני מתפללת עליך. מקווה שתרגיש חזק ונקראי מהר."

"I am davening for you. I hope you feel strong & get better soon."

SOMETHING TO THINK ABOUT

The Torah tells us about two great men. According to the Zohar, Noah was told a flood was coming and that he would be safe, so he built his ark and saved his own family, but he never prayed for anyone else. Moshe, when his people were in danger, refused to save only himself. He stood and prayed for everyone. Both were good men. But the Torah remembers them very differently, because of what they did when someone else was in danger.

When you hear a soldier's name, or hear that someone is hurt or afraid, you get to choose which kind of person you will be.

Write down one thing you could actually do this week for someone who needs help, even something small.

נקודה למחשבה

התורה מספרת לנו על שני אנשים גדולים. לפי הזוהר, לנח נאמר שמבול עומד לבוא ושהוא יינצל, אז הוא בנה את התיבה והציל את המשפחה שלו, אבל הוא אף פעם לא התפלל על אף אחד אחר. משה, כשהעם שלו היה בסכנה, סירב להציל רק את עצמו. הוא עמד והתפלל על כולם. שניהם היו אנשים טובים. אבל התורה זוכרת אותם בצורה מאוד שונה, בגלל מה שהם עשו כשמישהו אחר היה בסכנה.

כשאתם שומעים שם של חייל, או שומעים שמישהו נפצע או מפחד, אתם בוחרים איזה בנאדם להיות.

כתבו דבר אחד שאתם באמת יכולים לעשות השבוע בשביל מישהו שצריך עזרה, אפילו משהו קטן.

TEENS
אנשים

תפילה לרפואת פצועי צה"ל וכוחות הביטחון

הרב שחר בוצחק

מי שברך אבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך וישלח רפואה שלמה לחיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון והאזרחים הלוחמים אשר נלחמו והסתערו על אויביך אשר רצו לפגוע בשמך הקדוש ונפצעו ונפגעו בגופם ובנפשם.

אל נא רפא נא להם,

אל נא רפא נא להם.

אבינו מלכנו, רחום וחנון, גיבורינו הקדושים הגנו על עם ישראל וארץ ישראל בגופם, ומסרו את עצמם אף להריגה כי כך ציווית בתורתך:

”וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ, וַיִּשְׁבְּתֶם בָּהּ,”

ולא יראו ולא פחדו, אלא מנשרים קלו ומאריות גברו.

ומהם נפצעו ונשרפו, נחבלו ונחתכו, ביבשה, באוויר ובים, מעל האדמה ומתחתיה. וברחמיך המרובים הצלתם ממוות לחיים,

הגנת עליהם והשבתם לביתם.

ריבונו של עולם, הבט בייסוריהם הקשים למען שמך הקדוש, וכפר בעדנו,

וזכות עקדת יצחק תעמוד להם ולזרעם ולכל עמך ישראל.

ברחמי אב על בנים רפא את גופם ואת נפשם, בכל איבריהם וגידיהם.

הסר מעליהם כל כאב, כל נכות, וכל חולי,

בתוך שאר כל חולי עמו ישראל, ויתקיים בהם הפסוק:

”כָּל הַפֶּחֱלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי ה' רִפְאֶךָ,”

וכן יהי רצון ונאמר אמן.

A Prayer for the Recovery of the Wounded of the IDF & the Security Forces

Rabbi Shachar Butzchak

May He who blessed our holy forefathers, Abraham, Isaac, and Jacob, bless and send complete healing to the soldiers of the IDF, the members of the security forces, and the civilians who took up arms — all who fought and charged against Your enemies, who sought to harm Your holy Name, and who were wounded and stricken in body and soul.

*Heal them, O God, we pray,
Heal them, O God, we pray.*

Our Father, our King, merciful and gracious — our holy heroes shielded the people of Israel and the Land of Israel with their own bodies, and gave themselves over even to death, for so You commanded in Your Torah:

“And you shall take possession of the land and settle in it.”

They knew neither fear nor dread, but were
“swifter than eagles, stronger than lions.”

Among them are those who were wounded and burned, battered and cut — on land, in the air, and at sea, above the ground and beneath it. And in Your abundant mercy You delivered them from death to life, You shielded them, and You returned them to their homes.

Master of the Universe, look upon their grievous suffering for the sake of Your holy Name, and grant us atonement; and may the merit of the Binding of Isaac stand by them, by their offspring, and by all Your people Israel.

With a father’s compassion for his children, heal their bodies and their souls, in all their limbs and their sinews. Remove from them all pain, all disability, and all illness, together with all the other sick among His people Israel, and may this verse be fulfilled in them:

“I will not bring upon you any of the diseases I brought upon Egypt,
for I am the Lord, your Healer.”

And so may it be His will, and let us say: *Amen.*

ברקאי Barkai

אנו במרכז ברקאי מאמינים בכוחה של הקהילה, ופועלים לבנות קהילות אמיתיות בישראל. המלאכה הזו מתחילה ברב הקהילה, ואנו מכשירים אותו בליווי נפשי, ביעוץ ובגישור, ובכל מה שרוב צריך כדי לעמוד באמת לצד בני קהילתו. סביב מנהיגות כזו צומחת קהילה והופכת למוקד של חוסן, תמיכה והתחדשות, לבניה ולבנותיה ולחברה הרחבה שסביבה.

Barkai believes in the power of community, and works to build real communities across Israel. That work begins with the communal rabbi. Barkai trains rabbis in pastoral care, counseling, mediation, and everything the role demands, so they can be genuinely present for the people they serve. With that kind of leadership, a real kehilla can grow into a source of resilience, support, and renewal, for its members and for the society around it.

